

heimildir, skýra alls ekkert frá æfi eða persónu, en fara nokkrum orðum um kenningar hans; má því að öllu leyti sleppa þeim sem vitnisburði er nokkuð verði byggt á. Verða þá eftir tvar heimildir, það er persónulýsing fyrstu þriggja, eða samstaðu guðspjallanna, og Jóhannesar guðspjall, er um verði talað frá fornum tíma. Hvorug þessi lýsing er þó beinn vitnisburður sjónarvotta, þó að líkindum samstaðu guðspjöllin séu lýgð á sögulegum grundvelli. Aftur er Jóhannesar guðspjall heimspakileg ritgjörð, og alls ekki saga, eins og hinn langi formáli guðspjallsins bendir til.

Vitnisburður þessara tveggja heimilda er sá elzti er vér höfum um Krist, er því fróðlegt að bera hann saman. Lúkas byrjar bók sína með formála, eins og Jóhannes. Hann segist skrifa vini sínum Peofílusi til fróðleiks og uppbyggingar um þá atburði er gjörst hafi í sambandi við þenna dularfulla mann. Hann byrjar með þjóðsögninni um yfirnáttúrlegann getnað, en að henni lokinni kemur æfisagan, mjög svo óbrotin. Jesú er fæddur og uppalinn í Nazaret, er fátakur, og af fátækum kominn. Um þær mundir, í líkingu við spámennina gömlu, er maður að ferðast um og prédika, er Jóhannes heitir. Ofsa og æsinga maður, er fyrirdæmir allt þrjál og skipulag þessa heimes. Hann sveltur heilum dögum eða lifir á viltum ávöxtum jarðar. Hann klæðist dýraskinum. Þessi maður er einnig attaður úr Galílea. En í Galílea var margt að á þeim dögum, er þrengdi kosti manna. Þar bjó fólk af ýmsum þjóðflokkum, því þar mættust þjóðirnar að vestan og þjóðirnar að austan, á sínum miklu flutningum. Jafnvel Norðurlanda þjóðir höfðu farið austur, og týnst á mörkum Sýrlands og Galílea.

Skoðanir manna urðu því töluvert óaustrænar þegar öllu sló saman. Sögnin um hebreskan uppruna fólksins og yfirráð Júðatrúarinnar hélt þó fólkinu í andlegri ánaud við musterisþjónustuna í Jerúsalem, og eynd landsins var oftast eignuð kúgun Rómverjans, en ekki hinu trúarlega fargi er menn hvíldu undir.

Þegar Jóhannes kom fram, og á hebreska vísu kendi öfugri trúarskoðun um eynd landsins, var eins og opnuðust augu manna.